

یادداشت/

مرحوم اسعدی؛ خالق نظریه بهره‌برداری از فرازهای قرآنی

نظریه مرحوم دکتر اسعدی در رساله‌اش بهره‌برداری از فرازهای قرآنی بود، اینکه نه تنها آیه آیه قرآن، وحی و کلام خداست و شایسته و بایسته فهم و دریافت و پیروی؛ بلکه هر فراز و تعبیر و گزاره‌ای از قرآن کریم را باید کلام خدا دانست و از آن بهره برد.

تاریخ: ۱۲ مهر ۱۴۰۰ - ۱۲:۴۶

کد خبر: ۴۰۰۲۲۷۵

به گزارش ایگنا از اصفهان، در یادداشتی به قلم حجت‌الاسلام محمد سلطانی رنانی، استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان، به مناسبت چهلمین روز درگذشت دکتر محمد اسعدی، قرآن‌پژوه و حافظ و مفسر قرآن کریم، آمده است: «به روز مرگ، چو تابوت من روان باشد/ گمان مبر که مرا درد این جهان باشد/ جنازه‌ام چو ببینی، مگو فراق فراق/ مرا وصال و ملاقات آن زمان باشد».

در کنار وابستگی فامیلی، حدود 25 سال است که وی را می‌شناسم؛ گذشته از حسن رفتار،

آرامش و رواداری که از وی دیدم؛ در زمینه قرآن و تفسیرپژوهی از آثار وی بهره بردم و البته گاه با او در این امر به گفت‌وگو نشستیم. فرزند حوزه که در پی حفظ قرآن کریم به وحی والای الهی دل باخته بود و ساعت به ساعت به مطالعه و اندیشه در قرآن می‌پرداخت. و من همواره، همه قرآنیان را به این آیه بشارت می‌دهم که «وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ؛ و به سخنی پیراسته و به سوی راهی ستوده رهنمایی شدند» (حج، 24).

همواره امید است چنین بوده و چنین باشد.

آنچه از وی به یادگار مانده است، البته در کنار فرزندان ارجمندش که در قرآن‌دوستی و قرآن‌اندیشی راه پدر در پی گیرند؛ کتاب‌ها و پژوهش‌های اوست، که مرحوم جلال آل‌احمد نوشت: «اوراقنا اکبادنا». کتاب درسی وی در علوم قرآنی که برای دانشجویان مقطع کارشناسی علوم قرآن و حدیث تدوین و منتشر شد؛ پژوهش همه‌جانبه و معتبر وی در باب «آیه تطهیر» که نگرش‌ها و چالش‌ها بر محور فهم و تفسیر این آیه گران‌مقدار را پوشش می‌هد؛ و دو جلد کتاب «آسیب‌شناسی جریان‌های تفسیری» که می‌توان آن را به‌عنوان یکی از مراجع قابل اعتنا و اعتماد در حوزه آسیب‌شناسی تفسیر و مفسران معرفی کرد، نتیجه کوشش مشترک جمعی از اساتید برجسته قرآن‌پژوه بود؛ مرحوم دکتر اسعدی، یکی از این جمع و همچنین مدیر اجرایی طرح

پژوهشی و تدوین این کتاب بود و البته رساله دکترای وی که بعدها به عنوان کتاب «سایه‌ها و لایه‌های معنایی» منتشر شد.

نظریه مرحوم دکتر اسعدی در رساله‌اش بهره‌برداری از فرازهای قرآنی بود، اینکه نه تنها آیه آیه قرآن، وحی و کلام خداست و شایسته و بایسته فهم و دریافت و پیروی؛ بلکه هر فراز و تعبیر و گزاره‌ای از قرآن کریم را باید کلام خدا دانست و از آن بهره برد! و البته برش و برداشت هر فراز تابع قواعد و قوانینی خواهد بود که وی در پی پژوهش آن قواعد برآمده بود. من، در این نظریه و جوانب آن بسیار اندیشیده‌ام، در نسبت این سخن با اعتبار بافت و سیاق، در آسیب‌های احتمالی وارد بر این دیدگاه و البته در مصادیق پرشمار این نظریه. پس بریده «لَا تَظْلُمُونَ وَ لَا تُظْلَمُونَ» (بقره، 279) را می‌توان از پایان آیه ربا درآورد و آن را به منزله حکمی فراگیر مورد استناد قرار داد: «ستم نکنید و ستم نپذیرید!» و «بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ» (بقره، 93) تنها نکوهش برخی یهودیان نیست؛ بلکه هر ایمانی که به زشت‌کاری و جنایت‌پیشگی فرمان دهد، بدایمانی خواهد بود! و از فراز «تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا» (نساء، 94) بدانیم که بسیاری از نزاع‌ها و بگومگوهای مذهبی ریشه در زیاده‌خواهی‌های دنیاطلبانه دارد! و از «أَعْطُكُمْ يَوْمَ الْحَدِيثِ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِي وَ فِرَادِي ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا» (سبأ، 46) بیاموزیم که... «تو مگو همه به جنگ‌اند و ز صلح من چه آید؟/ تو یکی نه‌ای، هزاری، تو چراغ خود برافروز».

همه وابستگان محترم مرحوم دکتر محمد اسعدی را تسلیت می‌گوییم و از پروردگار مهرگستر خواهانم که آن مرحوم و ما و شما را، با قرآن کریم و مفسران برتر و نخستین آن، پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت(ع)، همراه و همنشین کند و هزاران چو وی را در راه فهم و دریافت و پیروی از قرآن، توفیق دهد.